

TAURAGĖS ŽALGIRIŲ GIMNAZIJA

PATVIRTINTA

Žalgirių gimnazijos direktoriaus

2025 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. V-4

UGDYMO KARJERAI ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ugdymo karjerai tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas pagal šiuos dokumentus: LR švietimo, sporto ir mokslo ministro 2024 m. vasario 2 d. įsakymas Nr. V-126 „Dėl mokinių ugdymo karjerai informacinės sistemos steigimo“; LR švietimo, sporto ir mokslo ministro 2022 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-1334 „Dėl rekomendacijos dėl karjeros specialistų funkcijų ir profesinio orientavimo paslaugų teikimo švietimo įstaigose“; LR vyriausybės 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymas Nr. 847 „Dėl profesinio orientavimo teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“; Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro direktoriaus 2015 m. gruodžio 2 d. įsakymas Nr. R1-798 „Dėl mokinių profesinio veiklinimo organizavimo bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose metodinės rekomendacijos“ LR švietimo ir mokslo ministras 2014 m. sausio 15 d. įsakymas Nr. V-72 „Dėl ugdymo karjerai programos patvirtinimo“ LR švietimo ir mokslo ministras 2007 m. kovo 13 d. įsakymas Nr. ISAK-362 „Dėl profesinio informavimo standarto patvirtinimo“ ir kitais galiojančiais teisės aktais bei gimnazijos darbo tvarką reglamentuojančiais dokumentais. Taip pat atsižvelgiant į gimnazijos misiją, viziją ir veiklos prioritetus.

2. Aprašas nustato ugdymo karjerai paslaugų teikimo tvarką gimnazijoje.

3. Aprašo tikslai:

3.1. apibrėžti karjeros paslaugų teikimo principus, nuostatas, tikslus ir uždavinius;

3.2. nustatyti karjeros paslaugų administravimo tvarką gimnazijoje;

3.3. nustatyti karjeros paslaugų organizavimo tvarką gimnazijoje.

4. Pagrindinės Apraše naudojamos sąvokos:

Karjeros specialistas – asmuo teikiantis ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo ir kitose švietimo įstaigose, aukštosiose mokyklose, profesinio orientavimo centruose ir kitose institucijose (Aikos, ŠMSM).

Kompetencija – tai žinių, gebėjimų ir tinkamų nuostatų visuma, padedanti atlikti konkrečią veiklą ar darbą. Kompetencija vertinama pagal konkrečius rodiklius (konkretų elgesį).

Ugdymas karjerai – kryptinga ugdymo(si) veikla, skirta karjeros kompetencijoms įgyti.

Profesinis veiklinimas – veiklos, kuriose mokiniams padedama aktyviai pažinti įvairias užimtumo sritis, profesijų ypatumus ir karjeros galimybes, kaupti darbo patirtį, ugdytis profesinę motyvaciją bei planuoti būsimą karjerą.

Refleksija ir reflektavimas yra konkrečios veiklos ir patirties apmąstymas, analizė siekiant ją įsisąmoninti, pastebėti reikšmingus dėsningumus, juos įvertinti, formuluoti atitinkamas išvadas ir koreguoti savo elgesį.

Karjeros paslaugų organizavimo stebėseną – nuolatinę karjeros paslaugų organizavimo būklės ir kaitos analizę, vertinimą, prognozavimą, taip pat tam reikalingų duomenų rinkimą.

Patyriminis vizitas – mokinio bendradarbiavimas su tam tikros srities specialistu pasirinktoje įmonėje/įstaigoje/organizacijoje ir dalyvavimas/asistavimas padedant atlikti leistinas pagal amžių ir darbų specifiką profesines veiklas.

Pažintinis vizitas – mokinių supažindinimas ir susipažinimas su kasdieniu įmonės/įstaigos/organizacijos darbu, pagrindinėmis veiklomis bei vidaus tvarka.

Profesija – darbinės veiklos rūšis, kuriai reikia spec. pasirengimo ir kuri yra pragyvenimo šaltinis.

II SKYRIUS

UGDYMO KARJERAI ORGANIZAVIMO PRINCIPAI, NUOSTATOS, TIKSLAI, UŽDAVINIAI

5. Ugdymas karjerai vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme ir Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme įtvirtintais principais, taip pat laikantis šių principų:

prieinamumo – Profesinis orientavimas teikiamas visiems asmenims, užtikrinant lygias galimybes;

nešališkumo – Profesinis orientavimas vykdomas neproteguojant savo ar kitų interesų;

laisvo pasirinkimo ir asmeninės atsakomybės – kiekvienas asmuo savarankiškai apsisprendžia dėl asmeninės karjeros perspektyvų, priima su mokymusi ir karjera susijusius sprendimus;

aktualumo – Profesinis orientavimas vykdomas remiantis aktualia ir patikima informacija apie situaciją darbo rinkoje, naudojantis Nacionalinės žmogiškųjų išteklių stebėsenos duomenimis, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) atliekamomis darbo rinkos prognozėmis, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos inicijuojamomis kasmetinėmis darbdavių apklausomis, taip pat atsižvelgiant į 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plano patvirtinimo“, įtvirtintus augimo rodiklius;

individualizavimo – Profesinis orientavimas vykdomas atsižvelgiant į individualius kiekvieno asmens poreikius.

6. Ugdymo karjerai nuostatos:

Aktyvus mokinio vaidmuo. Mokinys – aktyvus, kuriantis ugdymo proceso veikėjas.

Laisvas pasirinkimas ir asmeninė atsakomybė už karjeros sprendimus. Mokinys skatinamas savarankiškai pasirinkti ir įgyvendinti geriausias savo karjeros galimybes.

Reflektyvus mokymasis. Skatinamas nuolatinis savo patirties, jausmų, minčių ir veiklos apmąstymas, susiejimas ir panaudojimas mokymuisi.

Mokymasis per patyrimą. Mokomasi ne įprastoje mokyklos aplinkoje, o kitomis sąlygomis, pavyzdžiui, tikroje darbo vietoje, universiteto laboratorijoje, bibliotekoje ir kt.

7. Ugdymo karjerai tikslas:

Sudaryti vienodas sąlygas visiems gimnazijos mokiniams ugdytis karjeros kompetencijas (žinias, gebėjimus ir nuostatas apie save, mokymosi, saviraiškos ir darbo galimybes, karjeros sprendimų priėmimą, karjeros planavimą, derinimą su kitomis gyvenimo sritimis ir saviraišką), kurios yra svarbios norint sėkmingai pasirinkti mokymosi kryptį, profesiją, darbo veiklą, pereiti iš mokymosi į darbo aplinką.

8. Ugdymo karjerai uždaviniai:

- skatinti mokinius kelti mokymosi, karjeros ir gyvenimo tikslus ir ieškoti tinkamiausią/priimtinausią būdą juos įgyvendinti;
- ugdyti karjeros kompetencijas;
- ugdyti pozityvią nuostatą mokymosi ir darbo (karjeros) atžvilgiu.

III SKYRIUS UGDYMO KARJERAI ADMINISTRAVIMAS

9. Ugdymą karjerai gimnazijoje administruoja direktorius. Gimnazijos direktorius:

- 9.1. užtikrina nenutrūkstamą karjeros ugdymo teikimą gimnazijoje besimokantiems mokiniams;
- 9.2. įpareigoja su karjeros paslaugų teikimu susijusius specialistus - psichologą, socialinį pedagogą, klasių kuratorius ir dalykų mokytojus - talkinti karjeros specialistui;
- 9.3. sudaro sąlygas gimnazijoje dirbančiam karjeros specialistui tobulinti kvalifikaciją;
- 9.4. administracija ir karjeros specialistas bendradarbiauja su Lietuvos neformaliojo švietimo agentūra ir Užimtumo tarnyba dėl ugdymo karjeros teikimo;
- 9.5. skiria karjeros specialisto veiklą kuruoti pavaduotoją;
- 9.6. paveda ugdymą karjerai gimnazijoje organizuoti karjeros specialistui.

IV SKYRIUS

UGDYMO KARJERAI ORGANIZAVIMAS

10. Ugdymo karjerai apima šias paslaugas:

Kiekvienam I-IV gimnazijos klasės mokiniui skiriama 15 val. UK. (6 val. ugdymo karjerai (pamokos); 3 val. profesinio - karjeros konsultavimo (grupėse ir individualiai); ir 6 val. profesinio informavimo (įskaitant ir profesinį veiklinimą)) Ugdymo karjerai užsiėmimų laiką karjeros specialistas kartu su pavaduotoju ugdymui derina atsižvelgiant į mokinių tvarkaraštį ir viešina per TAMO dienyną. Ugdymo karjerai temos taip pat integruojamos į mokomuosius dalykus, vedamos integruotos pamokos. Esant poreikiui į ugdymo karjerai pamokas/užsiėmimus kviečiami svečiai (pvz.: užimtumo tarnybos darbuotojai ir pan.).

Kiekvienas gimnazijos mokinys per mokslo metus gali dalyvauti penkiuose pažintiniuose vizituose arba rinktis du profesinius patyriminius vizitus, kurio vieno trukmė ne ilgesnė, kaip 3 val. Patyriminį ir intensyvų veiklinimą mokiniams siūloma organizuoti mokinių atostogų metu, kad netrukdytų ugdymo procesui. Patyriminis ir intensyvus veiklinimas vyksta tik II - IV klasėse. Šios paslaugos individualizuojamos pagal mokinių poreikius, todėl gali būti sudaromos atskiros grupės iš skirtingų klasių mokinių. Įveiklinimo vizituose mokinių grupės skaičius derinamas su įstaiga. Patyriminiai vizitai organizuojami 2-3 mokiniams. Mokiniais leidžiama šioms veikloms atlikti pasinaudoti viena mokslo metų diena arba 6 val. per mokslo metus. Dalyvaujant patyriminiame / intensyviame veiklinime arba vykstant į pažintinius vizitus kitame mieste pasirašomas SUTIKIMAS su mokinių tėvais.

III-IV klasėse pamokos STEAM atviros prieigos centre, inžinerinė praktika, kuri atliekama įmonėse, mokyklose, mokslo ir studijų institucijų laboratorijose priskiriamos UK veiklai. Detalizuotame UK veiklos metų plane numatomos šios veiklos iš anksto.

Siūloma III-IV klasės mokiniams socialinę veiklą sieti su karjeros planais.

11. Karjeros specialistas, kartu su gimnazijos bendruomene:

11.1. įsivertina gimnazijos administracijos, dalykų mokytojų poreikius mokslo metų pradžioje (rugsėjo mėnesį), galimybes integruoti ugdymą karjerai pamokose, renginiuose;

11.2. paruošia gimnazijos mokiniams bei mokinių tėvams (globėjams) ugdymo karjerai poreikių apklausos anketą;

11.3. aptaria ugdymo karjeros poreikiams nustatyti anketą su klasių kuratoriais;

11.4. atlieka gimnazijos mokinių bei mokinių tėvų (globėjų) anketinę apklausą (arba kuria apklausą sau patogioje platformoje, o nuorodą išsiuntinėja) per TAMO dienyną ugdymo karjerai poreikiams nustatyti;

11.5. motyvuoja mokinius su klasių kuratoriais atlikti apklausą ugdymo karjerai poreikiams nustatyti;

11.6. sudaro kuo detalesnį ugdymo karjerai paslaugų planą pagal anketinės apklausos ugdymo karjerai poreikiams nustatyti duomenis vieniems mokslo metams;

11.7. pasitvirtina ugdymo karjerai planą gimnazijos direktoriaus įsakymu;

11.8. supažindina gimnazijos mokinius, mokytojus, mokinių tėvus (globėjus ar rūpintojus) su ugdymo karjerai planu įkeldamas į gimnazijos tinklapį arba išsiunčia planą per TAMO dienyną;

11.9. per mokslo metus įgyvendina numatytą ugdymo karjerai planą;

11.10. viešina ugdymo karjerai veiklas mokyklos facebook puslapyje, mokyklos tinklapyje ir TAMO dienyne, nuroydamas partnerius;

11.11. teikia įsakymų nuorašus, mokinių sąrašus, nuotraukas (iš pažintinių, patyriminių ir intensyvių vizitų) partneriams (pvz., užimtumo tarnybai; įmonei) tik pagal bendradarbiavimo sutartis ir vykdant nacionalinius, regioninius projektus;

11.12. derina ugdymo karjerai renginių, pažintinių, patyriminių, intensyvių vizitų laiką kartu su gimnazijos bendruomene, mokiniams (jeigu reikia – mokinių tėvais, globėjais, rūpintojais) ir užimtumo tarnyba;

11.13. organizuoja išvykas į aukštųjų mokyklų mokslo mugę, mokslo įstaigas II - IV klasių mokiniams;

11.14. po pažintinių, patyriminių vizitų rengia mokiniams refleksijas (apklausa TAMO, viktorina, pokalbis);

11.15. atlieka gimnazijos mokinių bei mokinių tėvų (globėjų) anketinę apklausą per TAMO dienyną mokslo metų pabaigoje ugdymo karjerai poreikių patenkinimą, o gimnazijos vidaus kokybės įsivertinimo grupė vertina ugdymo karjerai paslaugų kokybę.

11.16. atsiskaito už profesinio orientavimo metinio plano įgyvendinimą rengdamas ataskaitą gimnazijos direktoriui.

11.17. kaupia karjeros ugdymo stebėsenai būtiną informaciją ir teikia ją Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centrui (MUKIS ataskaita).

12. Gimnazijos mokytojai:

12.1. iki rugsėjo 15 d. įsivertina galimybes integruoti UK į savo dalykus ir aptaria su karjeros specialistu integravimo temas, laiką, vietą (įstaigą);

12.2. individualiai integravę UK turinį informuoja karjeros specialistą po UK veiklos. Teikia karjeros specialistui mokinių sąrašus, kurie dalyvavo veiklose.

13. Gimnazijos mokiniai:

13.1. mokslo metų (rugsėjo mėnesį) pradžioje susipažįsta su gimnazijos ugdymo karjerai tvarka pasirašytinai;

13.2. iki rugsėjo 15 d. pildo anketinę apklausą per TAMO dienyną ugdymo karjerai poreikiams išsakyti ir taip išsikelia savo metinius ugdymo karjerai tikslus;

13.3. iki rugsėjo 15 d. registruojasi prie MUKIS ugdymo karjerai informacinės sistemos;

13.4. išsako savo pageidavimus per TAMO dienyną dėl ugdymo karjerai pamokų temų, pažintinių ir patyriminių vizitų, individualių ir grupinių konsultacijų anketinėje apklausoje mokslo metų pradžioje;

13.4. aktyviai dalyvauja, kaupia, sistemina informaciją iš ugdymo karjerai pamokų, pažintinių, patyriminių vizitų;

13.5. mokslo metų eigoje asmeniškai informuoja (žodžiu arba raštu per TAMO dienyną) karjeros specialistą dėl savo pasikeitusio poreikio gauti profesinio informavimo (įskaitant ir profesinį veiklinimą) paslaugas;

13.6. kreipiasi asmeniškai (žodžiu arba per TAMO dienyną) į karjeros specialistą dėl profesinio konsultavimo nurodydamas tikslų klausimą ar problemą;

13.7. II klasių mokiniai rengdami individualius ugdymo planus atsižvelgia į mokymosi pasiekimus, tolimesnių studijų programą ir karjeros planus;

13.8. II klasių mokiniai, besiruošiantys tęsti mokymąsi gimnazijoje III-IV klasėje iki balandžio 15 d. paruošia ir aptaria savo individualius ugdymo planus su karjeros specialistu;

13.9. II, IV klasių mokiniai dalyvauja mokymuose, kaip užpildyti prašymus į profesines ir aukštąsias mokyklas per LAMA BPO platformą;

13.10. II- IV klasių mokiniai pasirenka vieną aukštųjų mokyklų mokslo muge per vienus mokslo metus;

13.11. mokiniai po pažintinių, patyriminių vizitų reflektuoja ir suteikia grįžtamąjį ryšį karjeros specialistui;

13.12. mokinys, užsiregistravęs į ugdymo karjerai veiklą, būtinai joje dalyvauja. Mokinio dalyvavimas pažintiniame, patyriminiame vizite laikomas įvykiu tik mokiniui pasirašius saugaus instruktažo lapę;

13.13. II-IV klasių mokiniai informuoja karjeros specialistą apie savanorišką veiklą, pilietinę-socialinę veiklą, kai ji sutampa su karjeros planais;

13.14. II-IV klasių mokiniai informuoja karjeros specialistą apie brandos darbą, kai jis sutampa su karjeros planais;

13.15. mokslo metų pabaigoje užpildo anketinę apklausą per TAMO dienyną apie ugdymo karjerai paslaugų gavimą per mokslo metus;

13.16. vyksta į individualius pažintinius vizitus po pamokų, mokinių atostogų metu.

14. Gimnazijos mokinių tėvai:

14.1. iki rugsėjo 15 d. pildo anketinę apklausą per TAMO dienyną ugdymo karjerai poreikiams išsakyti;

14.2. mokslo metų eigoje bendradarbiauja su karjeros specialistu motyvuojant mokinius naudotis UK paslaugomis ir organizuojant UK renginius;

14.3. mokslo metų pabaigoje vertina UK paslaugas užpildant apklausą per TAMO dienyną.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Visi gimnazijos mokytojai supažindinami su ugdymo karjerai tvarka.
